

SÉNAT DE BELGIQUE

SESSION DE 2004-2005

28 JUIN 2005

Projet de loi portant assentiment au Deuxième Protocole relatif à la Convention de La Haye de 1954 pour la protection des biens culturels en cas de conflit armé, fait à La Haye le 26 mars 1999

RAPPORT

FAIT AU NOM DE LA COMMISSION
DES RELATIONS EXTÉRIEURES ET
DE LA DÉFENSE
PAR
**M. LIONEL VANDENBERGHE ET
MME ZRIHEN**

BELGISCHE SENAAT

ZITTING 2004-2005

28 JUNI 2005

Wetsontwerp houdende instemming met het Tweede Protocol inzake het Verdrag van 's-Gravenhage van 1954 inzake de bescherming van culturele goederen in geval van een gewapend conflict, gedaan te 's-Gravenhage op 26 maart 1999

VERSLAG

NAMENS DE COMMISSIE VOOR
DE BUITENLANDSE BETREKKINGEN EN
VOOR DE LANDSVERDEDIGING
UITGEBRACHT DOOR
**DE HEER LIONEL VANDENBERGHE EN
MEVROUW ZRIHEN**

Composition de la commission / Samenstelling van de commissie :

Président/Voorzitter: François Roelants du Vivier.

Membres/Leden:

SP.A-SPIRIT	Staf Nimmegheers, Fatma Pehlivan, Lionel Vandenbergh.
VLD	Margriet Hermans, Annemie Van de Casteele, Paul Wille.
PS	Jean Cornil, Pierre Galand, Olga Zrihen.
MR	Marie-Hélène Crombé-Bertom, Alain Destexhe, François Roelants du Vivier.
CD&V	Sabine de Bethune, Erika Thijs.
Vlaams Belang	Jurgen Ceder, Karim Van Overmeire.
CDH	Christian Brotcorne.

Suppléants/Plaatsvervangers:

Mimount Bousakla, Jacinta De Roeck, Bart Martens, Fauzaya Talhaoui.
Pierre Chevalier, Stefaan Noreilde, Patrik Vankunkelsven, Luc Willems.
Jean-Marie Happart, Joëlle Kapompolé, Marie-José Laloy, Philippe Mahoux.
Jihane Annane, Jean-Marie Cheffert, Berni Collas, Christine Defraigne.
Wouter Beke, Luc Van den Brande, Marc Van Peel.
Yves Buysse, Joris Van Hauthem, Wim Verreycken.
Francis Delpérée, Clotilde Nyssens.

Voir:

Documents du Sénat :

3-1225 - 2004/2005 :

N° 1: Projet de loi.

N° 2: Corrigendum.

Zie:

Stukken van de Senaat :

3-1225 - 2004/2005 :

Nr. 1: Wetsontwerp.

Nr. 2: Corrigendum.

I. INTRODUCTION

La commission a examiné le projet de loi qui fait l'objet du présent rapport au cours de sa réunion du 28 juin 2005.

II. EXPOSÉ INTRODUCTIF DU REPRÉSENTANT DU MINISTRE DES AFFAIRES ÉTRANGÈRES ET DISCUSSION GÉNÉRALE

Le deuxième Protocole relatif à la convention de la Haye de 1954 pour la protection des biens culturels en cas de conflit armé date de 1999.

Ce protocole, qui vise à protéger le patrimoine culturel, quelle qu'en soit l'origine, contre les actes de vol, de pillage ou de vandalisme, améliore l'efficacité et la cohérence de la convention originelle.

Le texte de ce protocole a été élaboré par le gouvernement néerlandais et l'UNESCO. La Belgique y a joint une déclaration additionnelle concernant, l'extension du champ d'application du Protocole aux conflits armés non internationaux.

La représentante de la vice-première ministre et ministre de la Justice explique que, par rapport à la version du projet de loi n° 3-1225/1 qui a été publiée, la déclaration interprétative concernant l'article 22 du deuxième protocole a été ajouté. Il s'agit de l'article qui prévoit l'application de ce Protocole aux situations de conflits armés non internationaux. Il a semblé important à la commission interministérielle de droit humanitaire qui est l'organe consultatif du gouvernement, de proposer une précision de la notion de «conflit armé non international», puisque l'article 22 du deuxième protocole ne la définit pas. C'est la première fois qu'un État fait une telle déclaration.

Le gouvernement belge considère que l'expression «conflit armé non international» utilisée à l'article 22 du deuxième Protocole vise tout conflit caractérisé par :

- des affrontements armés autres que des émeutes ou des actes isolés et sporadiques de violence
- entre forces ou groupes armés possédant un minimum d'organisation,
- menant leurs opérations armées sur le territoire d'un même État,
- ne contrôlant pas nécessairement une partie de territoire»

I. INLEIDING

De commissie heeft dit wetsontwerp besproken tijdens haar vergadering van 28 juni 2005.

II. INLEIDENDE UITEENZETTING DOOR DE VERTEGENWOORDIGER VAN DE MINISTER VAN BUITENLANDSE ZAKEN EN ALGEMENE BESPREKING

Het tweede Protocol bij het verdrag van 's-Gravenhage uit 1954 betreffende de bescherming van culturele goederen in geval van een gewapend conflict dateert uit 1999.

Men wil het cultureel erfgoed, wat ook de herkomst ervan moge zijn, beschermen tegen diefstal, plundering of vandalisme. Dit Protocol is een verbetering van de doeltreffendheid en de coherentie van het oorspronkelijk verdrag.

De tekst van dit Protocol werd uitgewerkt door de Nederlandse regering en de UNESCO. België heeft bij dit Protocol een bijkomende verklaring gevoegd betreffende de uitbreiding van het toepassingsgebied van het Protocol tot gewapende conflicten die met een niet-internationaal karakter.

De vertegenwoordigster van de vice-eerste minister en minister van Justitie verklaart dat aan de versie van het wetsontwerp nr. 3-1225/1 die gepubliceerd werd, de interpretatieve verklaring over artikel 22 van het tweede Protocol werd toegevoegd. Dat artikel voorziet in de toepassing van dat Protocol op niet-internationale gewapende conflicten. Het leek de interministeriële commissie voor humanitair recht, die de regering advies verstrekt, aangewezen voor te stellen het begrip «gewapend conflict dat niet internationaal is» nader te omschrijven aangezien artikel 22 van het tweede Protocol het niet definieert. Voor het eerst zal een Staat dat doen.

De Belgische regering meent dat met de uitdrukking «gewapend conflict dat niet internationaal is», die artikel 22 van het tweede Protocol gebruikt, elk conflict wordt bedoeld dat gekenmerkt wordt door :

- gewapende conflicten die geen oproer of alleenstaande en sporadische gewelddaden zijn
- tussen gewapende machten of groepen met een minimum aan organisatie,
- die hun gewapende acties uitvoeren op het grondgebied van eenzelfde Staat,
- die niet noodzakelijk een deel van het grondgebied onder controle hebben.

Ces éléments vont au-delà du Statut de la Cour Internationale de Justice qui définit la notion de conflit armé non international, de façon plus restrictive.

M. Roelants du Vivier estime que le deuxième Protocole est le fruit d'une réflexion intervenue après les conflits en ex-Yougoslavie.

M. Galand demande en quoi la définition faite par la Belgique lie les autres parties.

La représentante de la vice-première ministre et ministre de la Justice répond que cette déclaration ne liera que la Belgique dans un premier temps. Il est toutefois loisible aux autres pays de faire une même déclaration.

M. Galand demande comment ce protocole s'articule avec les protocoles additionnels de la Convention de Genève. Il souhaite savoir quel est l'état des ratifications du Protocole.

La représentante de la vice-première ministre et ministre de la Justice répond que ce problème de la définition de certaines notions ne se posait pas à l'époque des protocoles additionnels de la convention de Genève.

L'oratrice explique qu'il s'agit d'un traité mixte qui n'a pas encore été ratifié par toutes les entités fédérées de notre pays.

Le 27 mai 2004, la région wallonne a adopté le décret portant assentiment au deuxième protocole relatif à la convention de la Haye de 1954 pour la protection des biens culturels en cas de conflits armés, fait à La Haye, le 26 mars 1999. (*Moniteur belge* du 16 juillet 2004). Le 12 mai 2004, la communauté française a adopté le décret portant assentiment au deuxième protocole relatif à la convention de la Haye de 1954 pour la protection des biens culturels en cas de conflits armés, fait à La Haye, le 26 mars 1999 (*Moniteur belge* du 8 juin 2004).

Le deuxième Protocole est entré en vigueur à partir du 9 mars 2004. À l'heure actuelle, 31 ratifications sont intervenues.

Mme Zrihen souhaite savoir s'il existe une évaluation du nombre de biens culturels au niveau de biens meubles et immeubles.

M. Roelants du Vivier répond que la convention de l'Unesco du 14 novembre 1970 (entrée en vigueur le 24 avril 1972) concernant les mesures à prendre pour interdire et empêcher l'importation, l'exportation et le transfert de propriété illicite des biens culturels prévoit que chaque État doit faire un inventaire des biens qu'il estime être d'importance nationale ou internationale. Pour notre pays, il y a encore un travail considérable à

Die kenmerken reiken verder dan het Statuut van het Internationaal Gerechtshof, dat het begrip gewapend conflict dat niet internationaal is enger definieert.

De heer Roelants du Vivier meent dat het tweede Protocol de vrucht is van een denkoefening die na de conflicten in ex-Joegoslavië heeft plaatsgevonden.

De heer Galand vraagt in hoeverre de definitie van België de andere partijen bindt.

De vertegenwoordigster van de vice-eerste minister en minister van Justitie antwoordt dat die verklaring in een eerste fase alleen België zal binden. Andere landen kunnen echter eenzelfde verklaring afleggen.

De heer Galand vraagt hoe dat Protocol bij de andere aanvullende protocollen bij het Verdrag van Genève aansluit. Hij wenst te vernemen wat de stand van ratificatie van het Protocol is.

De vertegenwoordigster van de vice-eerste minister en minister van Justitie antwoordt dat het probleem van de definitie van bepaalde begrippen niet bestond ten tijde van de aanvullende protocollen bij het Verdrag van Genève.

Spreekster legt uit dat het om een gemengd verdrag gaat, dat nog niet door alle deelgebieden van ons land geratificeerd is.

Op 27 mei 2004 heeft het Waalse Gewest het decreet aangenomen houdende instemming met het tweede Protocol bij het Verdrag van 's-Gravenhage van 1954 inzake de bescherming van culturele goederen in geval van een gewapend conflict, gedaan te 's-Gravenhage op 26 maart 1999 (*Belgisch Staatsblad* van 16 juli 2004). Op 12 mei 2004 heeft de Franse Gemeenschap het decreet aangenomen houdende instemming met het tweede Protocol bij het Verdrag van 's-Gravenhage van 1954 inzake de bescherming van culturele goederen in geval van een gewapend conflict, gedaan te 's-Gravenhage op 26 maart 1999 (*Belgisch Staatsblad* van 8 juni 2004).

Het tweede Protocol is in werking getreden op 9 maart 2004. Momenteel hebben 31 ratificaties plaatsgevonden.

Mevrouw Zrihen wenst te weten of er een evaluatie bestaat van het aantal cultuurgoederen opgesplitst in roerende en onroerende goederen.

De heer Roelants du Vivier antwoordt dat het verdrag van de Unesco van 14 november 1970 (dat in werking is getreden op 24 april 1972) betreffende de maatregelen te nemen voor het verbieden en beletten van de invoer, uitvoer en het vervoer van onwettige eigendom van culturele goederen bepaalt dat elke Staat een inventaris moet opmaken van de goederen die hij van nationaal of internationaal belang acht. Ons

accomplir au niveau de la mise en place d'un tel inventaire.

III. VOTES

Les articles 1er et 2, ainsi que l'ensemble du projet de loi n° 3-1225/1, ont été adoptés à l'unanimité des 10 membres présents.

*
* *

Confiance a été faite aux rapporteurs pour la rédaction du présent rapport.

Les rapporteurs,   *Le président,*
 Lionel VANDENBERGHE. François ROELANTS du VIVIER.
 Olga ZRIHEN.

*
* *

**Le texte adopté par la commission
 est identique au texte
 du projet de loi
 (voir doc. Sénat, n° 3-1225/1 - 2004/2005)**

land heeft nog heel wat werk voor de boeg vooraleer dergelijke inventaris een feit is.

III. STEMMINGEN

De artikelen 1 en 2 alsook het wetsontwerp nr. 3-1225/1 in zijn geheel werden eenparig aangenomen door de 10 aanwezige leden.

*
* *

Vertrouwen werd geschenken aan de rapporteurs voor het opstellen van dit verslag.

De rapporteurs,   *De voorzitter,*
 Lionel VANDENBERGHE. François ROELANTS du VIVIER.
 Olga ZRIHEN.

*
* *

**De door de commissie aangenomen
 tekst is dezelfde als de tekst
 van het wetsontwerp
 (zie stuk Senaat, nr. 3-1225/1 - 2004/2005)**